

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол №6 від 04 червня 2026 р.

Голова Приймальної комісії,
в.о. президента університету

Ігор КОМАРНІЦЬКИЙ

**ПРОГРАМА
СПІВБЕСІДИ З ГЕОГРАФІЇ**
для здобуття освітнього ступеня бакалавр
на основі ПСЗО та НРК5

Київ – 2026

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Відповідно до розділу IV Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Київському національному університеті культури і мистецтв у 2026 році спеціальними умовами участі у конкурсному відборі при вступі для здобуття вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти є участь у конкурсному відборі за результатами співбесіди з можливістю зарахування на навчання на підставі отриманої позитивної оцінки; участь у конкурсному відборі на навчання за результатами співбесіди замість результатів НМТ.

Співбесіда – форма вступного випробування, яка передбачає оцінювання знань, умінь та навичок вступника з географії у передбачених Правилами прийому випадках.

Програма співбесіди з географії відповідає Програмі зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з географії, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України № 696 від 26.06.2018 року. Програма визначає перелік вимог до рівня підготовки вступників, зміст програмних питань, критерії оцінювання та порядок проведення співбесіди для вступу на навчання за освітнім ступенем бакалавра на основі повної загальної середньої освіти.

Метою співбесіди з географії є виявлення рівня сформованості географічної компетентності вступника, його здатності орієнтуватися в сучасному географічному просторі, аналізувати природні та суспільно-географічні процеси, використовувати картографічні матеріали та застосовувати набуті знання для розв'язання практичних завдань.

Програма охоплює основні розділи шкільного курсу географії: загальну географію, географію материків і океанів, фізичну та соціально-економічну географію України, а також соціально-економічну географію світу. Вона спрямована на формування просторового мислення, уміння працювати з картографічними та статистичними матеріалами, аналізувати природні й суспільно-географічні процеси. Програма визначає вимоги до рівня підготовки вступників, критерії та порядок оцінювання результатів співбесіди для вступу на навчання за освітнім ступенем бакалавра на основі повної загальної середньої освіти.

Під час співбесіди перевіряється рівень знань географічної номенклатури, основних понять і закономірностей, уміння характеризувати географічні об'єкти та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між явищами і процесами. Співбесіда проводиться в усній формі та включає три теоретичні питання з різних розділів програми.

2. ВИМОГИ ДО РІВНЯ СФОРМОВАНOSTІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Під час проведення співбесіди з географії вступник повинен *знати*:

- основні географічні поняття, закономірності та терміни;
- особливості природних компонентів Землі та їх взаємодії;
- географію материків, океанів і України;
- закономірності розміщення населення та господарства;
- сучасні глобальні проблеми людства;
- географічну номенклатуру, передбачену програмою НМТ.

вступник повинен *уміти*:

- працювати з картами, планами місцевості, статистичними матеріалами;
- визначати географічні координати, відстані та напрямки;
- аналізувати природні та суспільні явища;
- встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між географічними процесами;
- характеризувати природні та соціально-економічні об'єкти;
- застосовувати географічні знання для розв'язання практичних завдань.

3. ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Назва розділу, теми	Зміст	Предметні уміння
I. ЗАГАЛЬНА ГЕОГРАФІЯ		
1.1. Географія як наука, розвиток географічних досліджень	Географія як система наук. Геосистеми та їх рівні. Джерела географічних знань і методи досліджень. Розвиток уявлень про Землю. Географічні відкриття. Видатні мандрівники та вчені-географи. Сучасні географічні дослідження.	Називає об'єкт географії та її складові; пояснює поняття «геосистема»; розрізняє рівні геосистем і методи досліджень; оцінює значення географічних відкриттів та роль географії.
1.2. Способи зображення Землі	План місцевості, карта, глобус, аерофото- та космічні знімки. Масштаб і його види. Азимут та орієнтування. Географічні координати. Картографічні проєкції. Загальногеографічні й тематичні карти. Топографічні карти та їх використання.	Пояснює картографічні поняття; розрізняє види карт і масштабів; визначає координати, напрямки та відстані; читає плани місцевості й карти; застосовує картографічні знання на практиці.
1.3. Географічні наслідки параметрів і рухів Землі як планети	Форма та розміри Землі. Осьовий та орбітальний рухи Землі. Добова ритміка географічної оболонки. Місцевий і поясний час. Пояси освітленості. Причини зміни пір року та тривалості дня.	Називає види рухів Землі та їх наслідки; пояснює зміну пір року; визначає місцевий і поясний час; застосовує знання про рухи Землі для пояснення природних процесів.
1.4. Літосфера та рельєф	Внутрішня будова Землі. Літосферні плити та тектонічні структури. Гірські породи й корисні копалини. Землетруси та вулканізм. Форми рельєфу суходолу й океанічного дна. Вплив природних процесів і діяльності людини на рельєф.	Пояснює будову літосфери та формування рельєфу; розрізняє форми рельєфу й типи порід; аналізує внутрішні та зовнішні процеси; оцінює вплив людини на рельєф.
1.5. Атмосфера та клімат	Будова атмосфери. Сонячна радіація і температура повітря. Атмосферний тиск і вітри. Вологість повітря та опади. Повітряні маси й атмосферні фронти. Погода та її прогнозування. Кліматичні пояси і чинники формування клімату.	Пояснює формування погоди й клімату; читає кліматичні та синоптичні карти; визначає типи клімату; аналізує кліматотвірні чинники; оцінює вплив атмосферних явищ
1.6. Гідросфера	Світовий океан та його частини. Властивості й рухи океанічних вод. Води суходолу: річки, озера, болота, льодовики, підземні води. Водні ресурси та їх використання.	Розрізняє об'єкти Світового океану та вод суходолу; характеризує водні ресурси; аналізує кругообіг води та режим річок; оцінює значення і стан водних ресурсів.
1.7. Біосфера та ґрунти	Межі та складові біосфери. Закономірності поширення рослинного і тваринного світу. Біологічні ресурси. Утворення та типи ґрунтів. Вплив господарської діяльності на біосферу та ґрунтовий покрив.	Пояснює закономірності поширення організмів і ґрунтів; визначає типи ґрунтів; аналізує взаємодію компонентів біосфери; оцінює вплив господарської діяльності людини.
1.8. Природні комплекси	Географічна оболонка як найбільший природний комплекс Землі. Природні зони світу. Широтна зональність та азональність. Вплив діяльності людини на природні комплекси.	Пояснює взаємодію природних компонентів; розрізняє природні зони; аналізує зміни природних комплексів; оцінює антропогенний вплив.

2. ГЕОГРАФІЯ МАТЕРИКІВ І ОКЕАНІВ		
2.1. Океани: Тихий океан, Атлантичний океан, Індійський океан, Північний льодовитий океан	Географічне положення, рельєф дна, кліматичні особливості, течії та органічний світ океанів. Характерні риси клімату. Властивості водних мас та океанічні течії. Природні ресурси та екологічні проблеми Світового океану.	Характеризує географічне положення, природні особливості та ресурси океанів; пояснює вплив течій і клімату на властивості вод; аналізує екологічні проблеми Світового океану.
2.2 МАТЕРИКИ		
2.2.1. Африка	Географічне положення та історія дослідження материка. Особливості тектонічної будови, рельєфу та поширення корисних копалин. Кліматичні пояси, внутрішні води та природні зони Африки. Природні ресурси материка та їх використання. Основні екологічні проблеми та об'єкти Світової природної спадщини ЮНЕСКО.	Характеризує географічне положення, рельєф, клімат, внутрішні води та природні зони материка; визначає основні географічні об'єкти; аналізує природні ресурси та екологічні проблеми.
2.2.2. Австралія	Географічне положення та історія відкриття материка. Особливості рельєфу, клімату та внутрішніх вод Австралії. Унікальний рослинний і тваринний світ материка. Природні зони та природні ресурси Австралії. Вплив господарської діяльності людини на природне середовище.	Характеризує природні умови та ресурси Австралії; пояснює своєрідність органічного світу; визначає основні географічні об'єкти материка.
2.2.3. Південна Америка	Географічне положення та природні особливості материка. Рельєф, кліматичні умови та внутрішні води Південної Америки. Природні зони та висотна поясність в Андах. Природні ресурси материка та їх використання. Екологічні проблеми та природоохоронні території.	Характеризує природні компоненти материка; пояснює прояви широтної зональності та висотної поясності; аналізує екологічні проблеми.
2.2.4. Антарктида	Географічне положення та особливості природи материка. Історія відкриття та сучасні дослідження Антарктиди. Кліматичні умови, льодовиковий покрив, рослинний і тваринний світ. Природні ресурси материка та їх охорона. Міжнародне співробітництво у вивченні Антарктиди.	Пояснює особливості природи Антарктиди; характеризує сучасні дослідження материка; оцінює значення міжнародного співробітництва у вивченні Антарктики.
2.2.5. Північна Америка	Географічне положення та історія дослідження материка. Особливості рельєфу, клімату та внутрішніх вод. Природні зони та висотна поясність у горах. Природні ресурси материка та їх використання. Екологічні проблеми й об'єкти природної спадщини.	Характеризує природні умови та ресурси материка; пояснює закономірності розміщення природних компонентів; аналізує екологічні проблеми.
2.2.5. Євразія	Географічне положення та особливості берегової лінії материка. Геологічна будова, рельєф і корисні копалини. Кліматичні пояси, внутрішні води та природні зони. Населення, його розміщення та етнічний склад. Вплив господарської діяльності людини на природне середовище материка.	Характеризує географічне положення, рельєф, клімат, води та природні зони; аналізує природні ресурси і населення материка; порівнює природні комплекси різних регіонів.
2.2.6. Земля - наш спільний дім	Взаємодія людини і природи в межах географічної оболонки. Природні ресурси материків і океанів та їх класифікація. Основні види забруднення навколишнього середовища та їх наслідки. Порушення природної рівноваги внаслідок господарської діяльності. Природоохоронні території та міжнародні організації з охорони природи.	Пояснює взаємодію людини і природи; характеризує природні ресурси та екологічні проблеми; оцінює значення природоохоронної діяльності.

3. ФІЗИЧНА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ		
3.1 УКРАЇНА ТА ЇЇ ГЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ		
3.3.1. Географічне положення, формування території України. Загальні відомості про Україну.	Формування території України та її сучасні межі. Адміністративно-територіальний устрій держави. Географічне та економіко-географічне положення України. Розташування території щодо годинних поясів. Місце України на політичній та економічній карті світу.	Характеризує географічне та економіко-географічне положення України; визначає координати крайніх точок; оцінює значення географічного положення держави.
3.2 ПРИРОДНІ УМОВИ І РЕСУРСИ УКРАЇНИ		
3.2.1. Рельєф, тектонічна, геологічна будова, мінеральні ресурси	Основні форми рельєфу України та особливості їх формування. Тектонічна та геологічна будова території. Закономірності поширення корисних копалин. Мінерально-сировинні ресурси України та їх господарське значення. Небезпечні геологічні процеси та способи запобігання їх наслідкам.	Характеризує рельєф і геологічну будову території України; пояснює закономірності поширення корисних копалин; оцінює ресурсний потенціал надр.
3.2.2. Кліматичні умови та ресурси	Основні кліматотвірні чинники території України. Розподіл температури повітря та атмосферних опадів. Типи повітряних мас і сезонні особливості клімату. Небезпечні погодні явища та їх наслідки. Кліматичні ресурси та їх використання в господарстві.	Пояснює особливості формування клімату; аналізує розподіл температур і опадів; оцінює вплив кліматичних ресурсів на господарство.
3.2.3. Внутрішні води та водні ресурси	Поверхневі та підземні води України. Річкові басейни, озера, водосховища та болота. Водні ресурси держави та їх господарське використання. Неприятливі гідрологічні явища. Раціональне використання та охорона водних ресурсів.	Характеризує річки, озера та водосховища України; пояснює особливості водного режиму; оцінює стан і використання водних ресурсів.
3.2.4. Ґрунти, рослинний покрив, тваринний світ	Основні типи ґрунтів України та закономірності їх поширення. Рослинний покрив і рослинні ресурси держави. Тваринний світ та його різноманітність. Земельні, рослинні та тваринні ресурси України. Заходи щодо охорони та відтворення природних ресурсів.	Характеризує основні типи ґрунтів, рослинності та тваринного світу; пояснює закономірності їх поширення; оцінює природно-ресурсний потенціал.
3.3 ПРИРОДНІ КОМПЛЕКСИ УКРАЇНИ		
3.3.1. Природно-територіальні комплекси	Природні комплекси та особливості їх формування. Взаємодія компонентів природного середовища. Ландшафти України та їх класифікація. Фізико-географічне районування території України. Практичне значення вивчення природно-територіальних комплексів.	Характеризує природно-територіальні комплекси та ландшафти; пояснює взаємодію природних компонентів; аналізує фізико-географічне районування України; оцінює його практичне значення.
3.3.2. Природні комплекси рівнин	Природні зони України: мішані ліси, широколистяні ліси, лісостеп і степ. Особливості природних умов і ресурсів кожної зони. Господарське освоєння природних комплексів рівнин. Проблеми використання природних ресурсів. Охорона природи.	Характеризує природні зони України; їх природні умови та ресурси; аналізує взаємозв'язки між природними компонентами; оцінює природно-ресурсний потенціал територій.
3.3.3. Гірські природні комплекси	Українські Карпати та Кримські гори як природні регіони України. Особливості рельєфу, клімату та природних ресурсів. Висотна поясність природних комплексів. Рекреаційне значення гірських територій. Проблеми використання ресурсів та охорони природи.	Характеризує природні умови Українських Карпат і Кримських гір; пояснює висотну поясність; аналізує вплив природних умов на господарство та рекреацію; оцінює природоохоронне значення гірських територій.
3.3.3. Природні комплекси морів	Чорне та Азовське моря, їх природні особливості. Ресурсний потенціал морських акваторій.	Характеризує природні особливості Чорного та

	Господарське використання морів та узбереж. Екологічні проблеми морського середовища. Заходи щодо охорони природних комплексів морів.	Азовського морів; порівнює їх ресурси; аналізує екологічні проблеми морських акваторій; оцінює стан природних комплексів морів.
3.4 ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ УМОВ І РЕСУРСІВ ТА ЇХ ОХОРОНА		
3.4.1. Геоекологічна ситуація	Основні екологічні проблеми України. Джерела забруднення навколишнього середовища. Вплив господарської діяльності на природні комплекси. Наслідки екологічних проблем для населення та господарства. Шляхи покращення геоекологічної ситуації.	Пояснює причини екологічних проблем; аналізує вплив господарської діяльності на довкілля; характеризує основні джерела забруднення; оцінює екологічний стан території України.
3.4.2. Використання й охорона природних умов і ресурсів	Рациональне використання природних ресурсів України. Природно-заповідний фонд та його категорії. Національна екологічна мережа. Моніторинг навколишнього середовища. Основні природоохоронні заходи та їх значення.	Характеризує природоохоронні території та екологічну мережу; пояснює принципи моніторингу довкілля; оцінює ефективність заходів щодо охорони природи.
4. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ		
4.1. ВСТУП		
4.1.1. Економічна та соціальна географія як наука.	Предмет, завдання та методи економічної і соціальної географії. Місце науки в системі географічних знань. Зв'язки з іншими науками. Основні напрями економіко-географічних досліджень. Практичне значення економічної та соціальної географії.	Пояснює предмет і завдання економічної та соціальної географії; характеризує методи дослідження; аналізує зв'язки з іншими науками.
4.2. НАСЕЛЕННЯ		
4.2.1. Кількість, розміщення, статеві і вікова структури населення	Демографічні процеси та відтворення населення. Природний і механічний рух населення. Внутрішні та зовнішні міграції. Статеві і вікова структура населення. Демографічна політика та сучасні демографічні тенденції.	Характеризує демографічні процеси та міграції; аналізує статеві-вікову структуру населення; оцінює сучасні тенденції демографічного розвитку.
4.2.2. Трудові ресурси та зайнятість населення	Міське і сільське населення. Типи населених пунктів. Урбанізація. Субурбанізація. Міські агломерації. Типи міст за розмірами та за функціями. Типи сільських поселень, особливості їх розміщення. Форми розселення населення. Функції міст і особливості сільських поселень. Сучасні тенденції розвитку систем розселення.	Пояснює особливості розселення населення; характеризує урбанізаційні процеси; аналізує функції міст і сільських поселень; оцінює наслідки урбанізації.
4.2.3. Трудові ресурси та зайнятість населення	Поняття трудових ресурсів та економічно активного населення. Зайнятість населення та її структура. Безробіття, його причини та наслідки. Особливості сучасного ринку праці. Значення трудового потенціалу для розвитку держави.	Пояснює поняття трудових ресурсів і зайнятості; аналізує структуру економічно активного населення; оцінює причини та наслідки безробіття.
4.2.4. Взаємодія суспільства і природи.	Географічне середовище як сфера взаємодії людини і природи. Ресурсозабезпеченість територій. Рациональне та нерациональне природокористування. Вплив господарської діяльності на довкілля. Принципи сталого розвитку суспільства.	Характеризує вплив природного середовища на суспільство; пояснює принципи природокористування; оцінює наслідки нерационального використання природних ресурсів.

4.3. ГОСПОДАРСТВО		
4.3.1. Загальна характеристика ; господарства	Поняття господарства та національного господарського комплексу. Галузева і територіальна структура господарства. Міжнародний географічний поділ праці. Форми організації виробництва та інфраструктура. Значення зовнішньоекономічних зв'язків для розвитку країни.	Характеризує структуру господарства та інфраструктуру; пояснює форми організації виробництва; аналізує роль зовнішньоекономічних зв'язків.
4.3.2. Економічний потенціал	Основні показники соціально-економічного розвитку. Валовий внутрішній продукт і національний дохід. Показники якості життя населення. Рівень економічного розвитку країн. Фактори формування економічного потенціалу держави.	Пояснює показники економічного розвитку; аналізує рівень соціально-економічного розвитку країн; оцінює показники якості життя населення.
4.3.3. Промисловість	Промисловість як провідна сфера матеріального виробництва. Паливно-енергетичний комплекс, металургія, машинобудування, хімічна та лісова промисловість. Легка і харчова промисловість. Чинники розміщення підприємств. Роль промисловості в економічному розвитку країни.	Характеризує галузеву структуру промисловості; пояснює чинники розміщення виробництва; аналізує роль промисловості в економіці; оцінює її вплив на довкілля.
4.3.4. Сільське господарство	Значення сільського господарства в економіці держави. Галузева структура рослинництва і тваринництва. Агрокліматичні та земельні ресурси. Меліорація земель і кормова база тваринництва. Особливості розвитку аграрного сектору.	Характеризує галузеву структуру сільського господарства; пояснює особливості розвитку рослинництва і тваринництва; оцінює значення аграрного сектору для економіки.
4.3.5. Транспорт	Транспорт як важлива складова господарського комплексу. Основні види транспорту та їх особливості. Транспортна інфраструктура держави. Вантажні та пасажирські перевезення. Значення транспорту для економічного розвитку країни.	Характеризує види транспорту та транспортну систему; аналізує особливості різних видів транспорту; оцінює їх роль у розвитку господарства.
4.3.6. Соціальна сфера	Основні складові соціальної сфери. Сфера послуг та її значення для населення. Виробництво товарів народного споживання. Роль соціальної інфраструктури в суспільстві. Вплив соціальної сфери на якість життя населення.	Характеризує складові соціальної сфери та сфери послуг; аналізує їх розвиток; оцінює вплив на якість життя населення.
5. УКРАЇНА І СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО		
5.1. НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА І СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО		
5.1.1 Національна економіка	Національна економіка та її структура. Основні показники економічного розвитку держави. Секторальна модель економіки. Форми організації виробництва та чинники його розміщення. Просторова організація господарства країни.	Пояснює структуру національної економіки; характеризує показники економічного розвитку; аналізує чинники розміщення виробництва; порівнює сектори економіки.
5.1.2. Світове господарство	Світове господарство та міжнародний поділ праці. Типи економічних систем і рівні розвитку країн. Глобалізація та міжнародна економічна інтеграція. Транснаціональні корпорації та міжнародні економічні організації. Сучасні тенденції розвитку світової економіки.	Характеризує структуру світового господарства; пояснює міжнародний поділ праці та глобалізаційні процеси; аналізує роль міжнародних організацій і ТНК.

5.2. ПЕРВИННИЙ СЕКТОР ГОСПОДАРСТВА		
5.2.1. Сільське . господарство.: Лісове господарство	Сільське та лісове господарство світу і України. Природні та соціально-економічні чинники розвитку аграрного виробництва. Географія основних сільськогосподарських культур і галузей тваринництва. Лісові ресурси світу та України. Спеціалізація сільського господарства та лісового господарства.	Характеризує структуру та спеціалізацію сільського господарства; пояснює вплив природних і соціально-економічних чинників на його розвиток; оцінює місце України на світовому аграрному ринку.
5.2.2. Добувна промисловість	Мінеральні ресурси світу та України. Видобування паливних і рудних корисних копалин. Закономірності розміщення родовищ. Основні райони видобутку природних ресурсів. Роль добувної промисловості в господарстві та експорті країни.	Характеризує забезпеченість мінеральними ресурсами; пояснює закономірності розміщення родовищ; аналізує розвиток добувної промисловості світу й України; оцінює ресурсний потенціал територій.
5.3. ВТОРИННИЙ СЕКТОР ГОСПОДАРСТВА		
5.3.1. Виробництво та постачання електроенергії	Електроенергетика та її значення для розвитку економіки. Типи електростанцій і принципи їх роботи. Паливно-енергетичний баланс держави. Відновлювані джерела енергії. Особливості розвитку електроенергетики світу та України.	Характеризує типи електростанцій та особливості їх розміщення; пояснює структуру електроенергетики; аналізує переваги та недоліки різних джерел енергії; оцінює перспективи розвитку альтернативної енергетики.
5.3.2. Металургійне виробництво	Чорна і кольорова металургія як базові галузі промисловості. Сировинна база металургійного виробництва. Особливості сучасних технологій виплавки металів. Основні центри металургії світу та України. Роль галузі у міжнародній спеціалізації держав.	Характеризує структуру чорної та кольорової металургії; пояснює чинники розміщення підприємств; аналізує сировинну базу та виробничі зв'язки; оцінює значення галузі для економіки.
5.3.3. Хімічне виробництво. Виробництво деревини, паперу. Виробництво будівельних матеріалів	Значення та структура хімічної промисловості. Особливості виробництва мінеральних добрив, полімерів, фармацевтичної продукції та інших хімічних товарів. Виробництво деревини, паперу та будівельних матеріалів, їх сировинна база. Чинники розміщення підприємств галузей. Основні центри виробництва у світі та в Україні.	Характеризує структуру хімічної та лісовиробничої промисловості; пояснює чинники розміщення підприємств; аналізує ресурсне забезпечення галузей; оцінює екологічні наслідки виробництва.
5.3.4. Виробництво машин та устаткування	Машинобудування як одна з провідних галузей сучасної економіки. Спеціалізація та кооперування виробництва. Чинники розміщення машинобудівних підприємств. Провідні країни-виробники транспортних засобів, електроніки та високотехнологічної продукції. Основні центри машинобудування України та їх спеціалізація.	Характеризує структуру машинобудування; пояснює роль наукового та трудового чинників у розміщенні підприємств; аналізує спеціалізацію виробництва; оцінює значення галузі для розвитку економіки.
5.3.5. Виробництво тканин, одягу, взуття, харчових продуктів	Особливості розвитку легкої та харчової промисловості. Чинники розміщення підприємств текстильного, швейного та взуттєвого виробництва. Основні країни-виробники та експортери продукції легкої промисловості. Галузева структура харчової промисловості світу й України. Значення цих виробництв для забезпечення населення товарами та продовольством.	Характеризує галузі легкої промисловості; пояснює чинники розміщення виробництва; аналізує особливості світового та українського ринку продукції; оцінює роль народних промислів. Характеризує структуру харчової

		промисловості; пояснює зв'язок виробництва з аграрним сектором; аналізує чинники розміщення підприємств; оцінює значення галузі для забезпечення населення продовольством.
5.4. ТРЕТИННИЙ СЕКТОР ГОСПОДАРСТВА		
5.4.1. Транспорт	Транспорт як складова третинного сектору господарства. Види транспорту, їх переваги та недоліки. Світова транспортна система та міжнародні транспортні коридори. Транспортна система України, її особливості та перспективи розвитку. Значення транспорту для економічних зв'язків і міжнародної торгівлі.	Характеризує основні види транспорту світу та України; пояснює особливості транспортних систем; аналізує транспортні потоки; оцінює роль транспорту в розвитку господарства.
5.4.2. Туризм	Туризм як важлива галузь сфери послуг. Основні види туризму та чинники їх розвитку. Туристична інфраструктура та рекреаційні ресурси. Провідні туристичні регіони світу та України. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО та їх значення для розвитку туризму.	Характеризує види туризму та туристичні ресурси; пояснює чинники розвитку туризму; аналізує основні туристичні регіони світу та України; оцінює значення туристичної діяльності.
5.4.3. Торгівля. Фінансові послуги. Комп'ютерне програмування. Наукова діяльність. Освіта. Охорона здоров'я	Торгівля як складова сфери послуг та її роль у світовій економіці. Фінансові послуги, банківські центри та вплив глобалізації на їх розвиток. Інформаційні технології, комп'ютерне програмування та ІТ-аутсорсинг. Наукова діяльність, освіта та їх значення для інноваційного розвитку суспільства. Система охорони здоров'я та медичний туризм у світі й Україні.	Характеризує форми та види торгівлі; пояснює роль торгівлі в економіці; аналізує структуру зовнішньоторговельних зв'язків; оцінює вплив міжнародної торгівлі на розвиток держав. Характеризує роль науки, освіти та охорони здоров'я в суспільстві; аналізує показники розвитку соціальної сфери; оцінює їх вплив на якість життя населення. Характеризує сучасні види економічної діяльності; пояснює значення фінансового сектору та ІТ-індустрії; аналізує тенденції розвитку цифрової економіки; оцінює роль інновацій у господарстві.
6. РЕГІОНИ ТА КРАЇНИ		
6.1. Регіони світу	Європа, Азія, Америка, Африка та Океанія як основні регіони світу. Економіко-географічне положення, природні ресурси та населення регіонів. Особливості політичної карти, інтеграційних процесів і міжнародних організацій. Структура господарства та міжнародна спеціалізація регіонів. Зв'язки України з країнами різних регіонів світу.	Характеризує природні ресурси, населення та господарство регіонів світу; аналізує особливості їх соціально-економічного розвитку та міжнародної спеціалізації; оцінює роль регіонів у світовому господарстві.
6.2. Країни світу: економіко-географічна характеристика	Загальна характеристика провідних країн світу та їх місце в міжнародному поділі праці. Особливості населення, господарства та зовнішньоекономічних зв'язків держав. Галузі міжнародної спеціалізації окремих країн. Просторова організація господарства та рівень економічного розвитку. Економічні та культурні зв'язки країн світу з	Характеризує економіко-географічне положення, природні ресурси, населення та господарство регіонів світу; аналізує особливості політичної карти, інтеграційні процеси та міжнародні організації;

	Україною.	порівнює структуру економіки країн регіонів і рівень їх соціально-економічного розвитку; визначає місце регіонів у світовому господарстві та оцінює зв'язки України з країнами регіону.
7. ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА. СТАЛИЙ РОЗВИТОК		
	Причини виникнення та сутність глобальних проблем сучасності. Екологічна, демографічна, продовольча, енергетична та інші глобальні проблеми. Взаємозв'язок глобальних викликів і шляхи їх подолання. Роль міжнародних організацій у розв'язанні глобальних проблем. Концепція сталого розвитку як стратегія розвитку людства у XXI столітті.	Характеризує основні глобальні проблеми сучасності; пояснює причини їх виникнення; аналізує шляхи розв'язання; оцінює роль міжнародного співробітництва.

ПРОГРАМНІ ПИТАННЯ З ГЕОГРАФІЇ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА СПІВБЕСІДУ

I. Загальна географія

1. Географія як наука та її місце в системі наук.
2. Основні джерела географічної інформації.
3. Методи географічних досліджень.
4. Видатні географічні відкриття та їх значення.
5. Геосистеми та їх рівні.
6. План місцевості та його елементи.
7. Географічна карта та її види.
8. Масштаб карти та його практичне застосування.
9. Географічні координати та способи їх визначення.
10. Азимут та орієнтування на місцевості.
11. Форма і розміри Землі.
12. Осьовий та орбітальний рухи Землі.
13. Причини зміни пір року.
14. Місцевий і поясний час.
15. Будова Землі та літосфери.
16. Літосферні плити та їх рух.
17. Землетруси та райони їх поширення.
18. Вулканізм і його прояви.
19. Основні форми рельєфу суходолу.
20. Корисні копалини та їх класифікація.
21. Будова атмосфери.
22. Повітряні маси та атмосферні фронти.
23. Атмосферний тиск і вітер.
24. Погода та клімат.
25. Кліматичні пояси Землі.
26. Світовий океан та його частини.
27. Річки та елементи річкової системи.
28. Озера, болота, льодовики та підземні води.
29. Біосфера та її складові.
30. Ґрунти та чинники їх формування.

- 31. Географічна оболонка Землі.
- 32. Природні зони світу та закономірності їх поширення.

II. Географія материків і океанів

- 33. Загальна характеристика Світового океану.
- 34. Тихий океан: географічне положення та особливості природи.
- 35. Атлантичний океан: природні умови та ресурси.
- 36. Індійський океан: особливості природи та господарське значення.
- 37. Північний Льодовитий океан та його природні особливості.
- 38. Географічне положення Африки.
- 39. Клімат і природні зони Африки.
- 40. Внутрішні води та природні ресурси Африки.
- 41. Географічне положення Австралії.
- 42. Унікальність органічного світу Австралії.
- 43. Географічне положення Південної Америки.
- 44. Природні зони та природні ресурси Південної Америки.
- 45. Географічне положення Антарктиди та її дослідження.
- 46. Природні умови та ресурси Антарктиди.
- 47. Географічне положення Північної Америки.
- 48. Природні умови та природні ресурси Північної Америки.
- 49. Географічне положення Євразії.
- 50. Природні умови, ресурси та населення Євразії.
- 51. Екологічні проблеми материків і океанів.
- 52. Природоохоронна діяльність у світі.

III. Фізична географія України

- 53. Географічне положення України.
- 54. Формування території України та її адміністративно-територіальний устрій.
- 55. Рельєф України та його основні форми.
- 56. Тектонічна та геологічна будова України.
- 57. Мінеральні ресурси України.
- 58. Основні кліматотвірні чинники України.
- 59. Кліматичні особливості території України.
- 60. Поверхневі води України.
- 61. Водні ресурси України та їх використання.
- 62. Ґрунти України та закономірності їх поширення.
- 63. Рослинний світ України.
- 64. Тваринний світ України.
- 65. Природно-територіальні комплекси України.
- 66. Природна зона мішаних лісів.
- 67. Природна зона лісостепу.
- 68. Природна зона степу.
- 69. Українські Карпати.
- 70. Кримські гори.
- 71. Чорне море та його природні особливості.
- 72. Азовське море та його природні особливості.
- 73. Основні екологічні проблеми України.
- 74. Природно-заповідний фонд України.

IV. Економічна та соціальна географія

- 75. Предмет і завдання економічної та соціальної географії.
- 76. Кількість населення світу та України.
- 77. Природний рух населення.
- 78. Міграції населення та їх види.
- 79. Статева та вікова структура населення.

80. Урбанізація та сучасні урбанізаційні процеси.
81. Трудові ресурси та економічно активне населення.
82. Безробіття та його соціально-економічні наслідки.
83. Взаємодія суспільства і природи.
84. Галузева структура господарства.
85. Основні показники економічного розвитку держав.

V. Україна і світове господарство

86. Національна економіка та її структура.
87. Світове господарство та міжнародний поділ праці.
88. Глобалізація та міжнародна економічна інтеграція.
89. Сільське господарство світу та України.
90. Лісове господарство та лісові ресурси.
91. Добувна промисловість світу та України.
92. Електроенергетика та її сучасний розвиток.
93. Чорна та кольорова металургія.
94. Хімічна промисловість світу та України.
95. Машинобудування та його значення в сучасній економіці.
96. Легка та харчова промисловість.
97. Транспортна система світу та України.
98. Туризм як галузь світового господарства.

VI. Регіони світу та глобальні проблеми

99. Економіко-географічна характеристика регіонів світу (Європа, Азія, Америка, Африка, Океанія).
100. Глобальні проблеми людства та концепція сталого розвитку.

4. СТРУКТУРА ОЦІНКИ

Співбесіда з географії відбувається у формі усної відповіді на три теоретичні питання. Питання складені відповідно до програми випробування і оцінюється за 100 бальною шкалою.

Максимальна кількість балів за відповіді на питання		
питання 1	питання 2	питання 3
від 1-33 балів	від 1-33 балів	від 1-34 балів
100		

5. КРИТЕРІЇ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ

Кількість балів	Традиційна оцінка	Критерії оцінювання результатів
24-33(34)	відмінно	Вступник повно, глибоко, логічно та обґрунтовано викладає матеріал: - виявляє ґрунтовні знання з усіх розділів програми співбесіди з географії; - правильно використовує географічну термінологію та понятійний апарат; - характеризує географічні об'єкти, процеси та явища, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; - демонструє вміння аналізувати географічні процеси, порівнювати географічні об'єкти та робити узагальнення; - уміє працювати з картографічними матеріалами, визначати географічні координати, характеризувати території за картами та статистичними даними; - аргументовано висловлює власні судження щодо сучасних географічних, екологічних і соціально-економічних проблем.
13-23	добре	Вступник загалом правильно відповів на поставлене запитання, проте відповідь має окремі недоліки: - не містить усіх необхідних відомостей щодо теми питання; - допускає окремі неточності у визначенні географічних понять, закономірностей чи характеристики об'єктів; - недостатньо повно пояснює причинно-наслідкові зв'язки між географічними явищами; - припускається окремих помилок під час аналізу картографічних або статистичних матеріалів; - висновки є недостатньо аргументованими або неповними.
1-12	задовільно	Відповідь вступника є поверхневою та недостатньо аргументованою: - виявляє фрагментарні знання з окремих розділів програми; - опускає суттєві помилки у визначенні географічних понять і термінів; - не може повною мірою охарактеризувати географічні об'єкти, процеси та явища; - порушує логіку викладу матеріалу; - не встановлює основні причинно-наслідкові зв'язки; - не робить належних узагальнень і висновків.
0	незадовільно	Вступник не відповів на поставлене запитання або відповідь є неправильною: - не розкриває зміст питання; - допускає грубі помилки у викладенні географічного матеріалу; - не володіє основними географічними поняттями, термінами та закономірностями; - не орієнтується в географічній номенклатурі та картографічному матеріалі; - не здатний пояснити географічні процеси та явища, встановити між ними зв'язки чи сформулювати власну думку.

Таблиця переведення балів співбесіди з географії до шкали 100–200

Бал співбесіди	Бал за шкалою 100-200
6	100
7	101
8	103
9	105
10	107
11	109
12	111
13	113
14	114
15	115
16	116
17	117
18	118
19	119
20	120
21	121
22	122
23	123
24	124
25	125
26	126
27	127
28	128
29	129

Бал співбесіди	Бал за шкалою 100-200
30	130
31	131
32	132
33	133
34	134
35	135
36	136
37	137
38	138
39	139
40	140
41	141
42	142
43	143
44	144
45	145
46	146
47	147
48	148
49	149
50	150
51	151
52	152
53	153

Бал співбесіди	Бал за шкалою 100-200
54	154
55	155
56	156
57	157
58	158
59	159
60	160
61	161
62	162
63	163
64	164
65	165
66	166
67	167
68	168
69	169
70	170
71	171
72	172
73	173
74	174
75	175
76	176
77	177

Бал співбесіди	Бал за шкалою 100-200
78	178
79	179
80	180
81	181
82	182
83	183
84	184
85	185
86	186
87	187
88	188
89	189
90	190
91	191
92	192
93	193
94	194
95	195
96	196
97	197
98	198
99	199
100	200

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойко В. Географія: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти / В.Бойко, С.Міхелі. Київ: Літера ЛТД, 2025. 288 с.
2. Бойко В. Географія: підручник для 9 кл. загальноосвіт. навч.закл. / Бойко В. [та ін.]. Тернопіль: Підручники і посібники, 2017. 272 с.:іл.
3. Бойко В.М. Географія: підручник для 10 класу. / В.М. Бойко, Ю.С. Брайчевський, Б.П. Яценко. Київ: Перун, 2018. 256 с.
4. Бойко М., Брайчевський Ю., Яценко Б. Географія (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. К.: В-во «Перун», 2023.
5. Булава Л. М. Фізична географія України. 8 клас: підручник для загальноосвітн. закл. Харків: АН ГРО плюс, 2008. 224 с.
6. Географія : підруч. для 8 кл. з поглибленим вивченням географії закл. загал. серед. освіти [П. О. Масляк, Л. М. Даценко, С. Л. Капіруліна, Т. М. Курач, О. Г. Бродовська]. Харків : Вид-во «Ранок», 2022. 288 с.,
7. Географія материків та океанів. Атлас для 7 класу. Київ: ППТ, 2014. 48 с.
8. Географія. Довідник для абітурієнтів та школярів /НОВИЙ/: Кобернік С., Коваленко Р. Київ: Літера ЛТД. 2019. 592 с.
9. Географія. Підручник для 9 класу закладів загальної середньої освіти. / Г.Д. Довгань, О.Г.Стадник. Видавництво: «Ранок». 2022. 271 с.
7. Гільберг Т. Географія (рівень стандарту): підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти (2-е видання перероблене). / Т. Гільберт., І.Савчук, В.Совенко. К.: УОВЦ «Оріон», 2024.
10. Гільберг Т., Савчук І., Совенко В. Географія (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. К.: УОВЦ «Оріон», 2023.
11. Гільберт Т. Географія: підручник для 9 кл. загальноосвіт. навч.закл. / Гільберт Т., Савчук І., Совенко В. К.:УОВЦ «Оріон», 2017. 288 с.:іл.
12. Гудзевич А. В. Моніторинг та оптимізація антропогенних ландшафтів : підручник / А. В. Гудзевич. Вінниця : Твори, 2024. 360 с.
13. Довгань Г.Д. Географія (рівень стандарту): підручник для 10 класу закл. загал. серед. освіти. / Г.Д. Довгань, О.Г. Стадник. Харків: Вид-во «Ранок», 2018. 240 с.
14. Довгань Г.Д. Географія: підручник для 7 класу закл. загал. серед. освіти / Г. Довгань. Х.: Вид-во «Ранок», 2024. 320 с.: іл.
15. Запотоцький С.П. Географія: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти / Запотоцький С., Зінкевич М., Совенко В., Гілецький Й., Мозіль О.: наук.редактор К.Мезенцева, І. Круглов. Тернопіль: Астіон, 2025. 272 с.
16. Кобернік С. Географія (рівень стандарту): підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти / С. Кобернік, Р.Коваленко. Кам'янецьПодільський.: В-во «Абетка», 2024.
17. Кобернік С. Г. Географія для 7 класу для закладів загальної середньої освіти / С. Кобернік, Р. Коваленко. Кам'янець-Подільський.: В-во «Абетка», 2024. 272 с.; іл.
18. Пестушко В.Ю. Географія материків і океанів: підруч. для 7 кл. / В.Ю.Пестушко, В.О. Сасихов, Г.Є.Уварова Київ: Генеза, 2006. 294 с.
19. Пестушко В.Ю. Географія: підручник для 9 класу. / В.Ю. Пестушко, Г.Ш. Уварова, А. І. Довгань. Київ: Генеза, 2017.
20. Суспільно-географічне районування світу в умовах глобальних трансформацій : підручник / за ред. проф. О. І. Шаблія, доц. Р. А. Лозинського. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2025. 448 с.
21. Шищенко П.Г. Фізична географія України: підручник для 8 кл. загальноосвіт. навч. закладів./ П.Г Шищенко., Н.В. Муніч Київ: Зодіак-ЕКО, 2005. 240 с.